

راهکارهای مغفول حل ناترازی برق

این روزها شاهد قطع برنامه ریزی شده برق در کشور هستیم و دلیل اصلی این مشکل، تأمین نشدن سوخت کافی برای نیروگاه ها اعلام شده است. به نظر می رسد پرداختن به معضل ناترازی برق از این منظر و بیان تأمین نشدن سوخت کافی به عنوان علت قطع برق ما را به تکرار اشتباهات گذشته سوق می دهد. اگر مشکل به این سادگی است آیا باید شاهد قطعی برق باشیم؟!

واقعیت اینکه سالهاست در حوزه انرژی نه تنها به سیاست های کلان ابلاغی مقام معظم رهبری و برنامه های توسعه، بلکه به نظرات کارشناسان و دلسوزان نیز توجه کافی نشده است. در کنار تلاش برای تأمین سوخت نیروگاه ها، باید به دیگر عوامل و ریشه های اصلی مشکل نیز توجه کنیم. در غیر این صورت، این تصور ایجاد می شود که تأمین سوخت کافی، به تنهایی مشکل تولید برق را حل خواهد کرد و ما می توانیم به مصرف بی رویه برق و دیگر حامل های انرژی ادامه دهیم.

بنابراین ضروری است که در کنار تأمین اعتبارات مورد نیاز وزارت نفت برای تولید حداکثری گاز و دیگر فرآورده های نفتی، به مقولات مهم دیگر نیز توجهی ویژه داشته باشیم. یکی از این موضوع های مهم، کمک به وزارت نیرو در تدوین و تصویب مقررات حمایتی برای تنوع بخشی به روش های تولید برق است که سال ها از آن غفلت شده است.

اکنون بیش از ۹۴ درصد برق کشور توسط نیروگاه های حرارتی تولید می شود، در حالی که سهم انرژی های تجدید پذیر مانند باد و خورشید در تولید برق در ایران کمتر از یک درصد است. این در حالی است که سهم انرژی های تجدید پذیر در تولید برق جهان به طور میانگین بیشتر از ۳۰ درصد است. با توجه به منابع سرشار خورشیدی و بادی کشور، باید تولید برق تجدید پذیر را در اولویت قرار دهیم.

افزون بر این در نیروگاه های حرارتی نیز شاهد اتلاف انرژی هستیم. بسیاری از نیروگاه های قدیمی از بازده مناسبی برخوردار نیستند و در نیروگاه های جدید نیز فرصت های بهبود قابل توجهی وجود دارد. برای نمونه اکنون بیش از ۲۰ درصد برق کشور در نیروگاه های گازی تولید

می‌شود که با تأمین منابع مالی مورد نیاز وزارت نیرو برای راه‌اندازی بخش سیکل ترکیبی این نیروگاه‌ها، می‌توانیم بدون نیاز به هیچ‌گونه سوخت اضافی، تولید برق کشور را بیش از ۱۰ درصد افزایش دهیم.

این مهم نه‌تنها در نیروگاه‌های قدیمی و فرسوده، بلکه در نیروگاه‌های تازه‌ساخت مانند نیروگاه‌های ابن‌یمین و راشد در استان خراسان رضوی صادق است.

از سوی دیگر تجربه‌های جهانی نشان می‌دهد تنها با افزایش عرضه نمی‌توان تقاضا را جبران کرد، بنابراین نباید از فرصت‌های بهبود در سمت مصرف غافل شویم. ورود به این حوزه مستلزم اجرای راهبردهای متنوعی است که شامل ارتقای بازده تجهیزات مصرف‌کننده انرژی و تحول در فرهنگ مصرف می‌شود. تجربه موفق استان خراسان رضوی در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ در اجرای پویش‌های مردم‌سازی مصرف گاز و برق نشان می‌دهد با مشارکت فعال مردم و رسانه‌ها، می‌توان به موفقیت‌های ارزنده‌ای دست یافت. کما اینکه در کشور ما نمونه‌های فراوانی از نتایج شگرف مشارکت مردم و مردم‌سازی در امور وجود دارد.

در نهایت، با همت و همکاری همه‌جانبه و اعتماد به معجزه مردم‌سازی واقعی و جلب مشارکت مردم می‌توانیم به راه‌حل‌های پایدار و مؤثری برای حل مشکلات ناترازی انرژی کشور دست یابیم. مهم عزم و اراده همگانی برای اقدام و عدم فرصت‌سوزی است.

حسن افتخاری

کارشناس ارشد حوزه انرژی و مدیرعامل شرکت گاز استان خراسان رضوی